

A23178 - Åpen

Rapport

Flytetrålfiske etter hvitfisk: Seleksjon i ekstrem høy tetthet av fisk

Rapport fra tokt med tråleren "Ramoen" 19. oktober - 30. oktober 2011.

Forfatter(e)

Manu Sistiaga

Eduardo Grimaldo

SINTEF Fiskeri og Havbruk AS

Fiskeriteknologi

2012-06-30

Rapport

Flytetrålviske etter hvitfisk: Seleksjon i ekstrem høy tetthet av fisk

Rapport fra tokt med tråleren "Ramoen" 19. oktober - 30. oktober 2011.

EMNEORD:

Fiskeri
Redskapsteknologi
Trål
Flytetrål
Seleksjon
Torsk
Exit Windows
T90 sekk
Fleksirist

VERSJON

1.0

DATO

2012-06-30

FORFATTER(E)

Manu Sistiaga
Eduardo Grimaldo

OPPDRAGSGIVER(E)

FHF

OPPDRAGSGIVERS REF.

Rita Maråk

PROSJEKTNR

FHF 900447

ANTALL SIDER OG VEDLEGG:

24

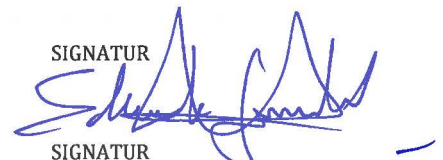
SAMMENDRAG

Formålet med dette toktet var å vurdere seleksjon av tre seleksjonssystemer under svært høy tetthet av pelagisk fisk og med store fangst. Vi testet en T90 sekk, en 135 mm sekk med 130 mm Exit Windows (EW), og en 55m fleksirist med en 135mm ultra cross sekk.

På linje med resultatene fra toktet i 2010 viser resultatene fra dette toktet at T90 sekken og sekken med EW har gode og stabile seleksjonsegenskaper ved store fangst og fangstrater. Flexirista viser også gode sorteringsegenskaper ved mindre hal men ved større hal viser det seg at fisk blir samlet både foran og bak rista. Dette påvirker både sorteringsegenskapene til redskapet og reduserer evnen til skipperen for å kontrollere fangstmengden.

PROSJEKTLEDER

Eduardo Grimaldo

SIGNATUR**KONTROLLERT AV**

Lasse Rindahl

SIGNATUR**GODKJENT AV (STILLING, NAVN)**

Forskningssjef, Vegar Johansen

SIGNATUR**RAPPORTNR**

A23178

ISBN

978-82-14-05444-6

GRADERING

Åpen

GRADERING DENNE SIDE

Åpen

Historikk

VERSJON	DATO	VERSJONSBEKRIVELSE
6.0	02.07.12	

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
1.1	Overordnede formål	5
1.2	Tokt formål.....	5
1.3	Bakgrunn for utvalgte fiskeri og problemstillinger	5
2	Materialer og Metoder	7
2.1	Fartøy	7
2.2	Utstyr	7
2.3	Samplingsmetodikk.....	10
2.4	Analyse.....	11
3	Resultater	13
3.1	Operasjonsdata	14
3.2	Seleksjon på flytetral.....	14
3.2.1	Fangstsammensetning.....	14
3.2.2	% undermålsfangst	15
3.2.3	Seleksjonparametrene.....	16
3.3	Seleksjon på bunnetral.....	18
3.3.1	Fangstsammensetning.....	18
3.3.2	% undermålsfangst	19
3.3.3	Seleksjonsparameterne	19
3.4	Effektiv maskevidde	21
4	Diskusjon og konklusjoner	22

1 Innledning

1.1 Overordnede formål

Hovedmålet med prosjektet er å utvikle et seleksjonssystem basert på fleksible nettpaneler (Exit Windows eller T90) som kan brukes i flytetrålfisket etter hvitfisk. Det nye seleksjonssystemet skal ha betydelig større sorteringskapasitet enn dagens ristsystemer (Sort-X, Enkelrist og Fleksirist), skal fungere under høy tetthet av fisk, og skal redusere risiko under håndtering, spesielt i dårlig vær.

1.2 Tokt formål

Formålet med dette toktet var å teste seleksjonsegenskapene til tre forskjellige seleksjonssystemer under svært høy tetthet av pelagisk fisk og med store fangst. Seleksjonssystemene som ble testet var: En 135mm T90 sekk, en 135 mm sekk med 130 mm Exit Windows (EW), og en 55mm fleksirist med en 135 mm ultracross sekk.

Spesifikke mål var å:

- Beregne seleksjonsegenskapene til en 135 mm sekk med 130 mm Exit Windows og en T90 sekk under høy tetthet av fisk og med store fangst.
- Sammenlikne disse to alternative systemer med de gjeldende ristsystemene.
- Måle effekten av fangstmengden på seleksjonen.
- Undersøke håndteringen og funksjonaliteten til slike seleksjonssystemer ombord under realistiske kommersielle forhold.

Toktet ble gjennomført ved Hopen djupet (77 ° 05 ' - 77 ° 15'N og 28 ° 17' - 30 ° 45'Ø) og hadde til rådighet 280 tonn torsk, 150 tonn hyse, 45 tonn sei og 30 tonn blåkveite med forskningskvote. Forskningskvoten tilhørte SINTEF Fiskeri og Havbruk, Norges Fiskerihøgskole og Fiskeridirektoratet.

1.3 Bakgrunn for utvalgte fiskeri og problemstillinger

Bestanden av nordøstarktisk torsk og nordøstarktisk hyse er nå i god forfatning (Bogstad, 2009; Aanes, 2009). For øyeblikket er gytebestanden høy for begge arter, og det er relativt mye umoden fisk i bestanden. Det ser altså forholdsvis lyst ut for begge artene i de nærmeste årene dersom de forvaltes i henhold til vedtatte regler. Ved å redusere fiskepresset på den mindre fisken kunne man likevel utnytte bestandens vekstpotensial bedre. Alle tekniske reguleringer for å forbedre redskapsselektivitet baseres på antagelsen om at fisk som slippes ut av trålen overlever (Armstrong et al., 1990; Suuronen, 1995; Suuronen, 2005). Derfor bør fisk i et effektivt seleksjonssystem ikke komme i kontakt med den bakerste del av trålposen der sjansen til å bli skadet er størst (Soldal et al., 1993; Sangster et al., 1996; Suuronen, 2005). Tradisjonelle diamantmaske-posere oppfyller ikke disse betingelsene fordi mesteparten av seleksjonsprosessen skjer gjennom et begrenset område av åpne masker rett foran fangsten (O'Neill et al., 2003, Grimaldo et al 2008). Dessuten er det vist at seleksjonen i poser laget av diamantmasker i stor grad foregår under hivingsoperasjonen av trålen, og enda viktigere, at en betydelig del av fisken slippes ut av posen nær og i sjøoverflaten (Tschernij og

Suuronen, 2002; Suuronen, 2005; Madsen et al., 2008; Grimaldo et al., 2009). Under slike omstendigheter er fisk som slippes ut trolig eksponert for ekstra stress og skader, og har vesentlig mindre sannsynlighet til å overleve. Diamantmasker har i tillegg høy seleksjonsvariabilitet fordi material-relaterte faktorer (nylon, polyetylen, polypropylen -, trådtykkelse, osv) har stor innflytelse på seleksjonen; og fordi ytre faktorer som fangstmengde og tauehastighet gjør at maskene strekkes og "lukkes" (reduksjon i effektiv maskevidde).

Exit Windows paneler og sorteringsrister har en fordel i forhold til poser laget av diamantmasker: De kan strategisk plasseres lengre fram i trålposen, slik at fisken har sjansen til å flykte før den går i den bakerste del av posen. I tillegg er det dokumentert at fisk som sorteres ut med Exit Windows paneler og med sorteringsrister har bedre overlevelsessevner enn de som sorteres ut med diamantmasker (Suuronen et al., 1996; Ingólfsson et al., 2002). I Østersjøen ble Exit Windows paneler påbudt i juni 1995 av Den Europeiske Unionen (EC regulering 3362/94, 20, desember 1994). I 2002 ble sidepaneler erstattet av et singel-topp panel (BACOMA window). Den nye BACOMA posen består av et stort kvadratmaske panel montert på den øvre trålposens panel (Tschernij and Suuronen, 2002; and Dahm et al., 2003). I Nordsjøen ble Exit Windows paneler påbudt for Skotske trålere i 2000 og for alle EUs trålere i 2001 (EU regulering 850/1998). I Norge har sorteringsrist vært påbudt i alt fiske i Barentshavet siden 1997 for å verne fisk under minstemål.

For å møte utfordringene knyttet til energieffektivitet og uheldig påvirkning på bunnflora og -fauna, har trålnæringen i de siste årene vært interessert i en flytetrål som tillater fangst av torsk, hyse og sei uten bunnpåvirkning. Det kreves i utgangspunktet mindre energi for å taue en flytetrål enn en bunntrål, fordi man unngår bunntråls friksjon mot havbunnen, med påfølgende reduksjon i drivstoffutgifter og NOx-utslipp i de tilfeller der fisken står pelagisk. Muligheten til å kunne kombinere bunntrål og pelagisk trål vil dermed gi trålerflåten en større fleksibilitet, effektivitet og bedre økonomi, samtidig som en får en miljøgevinst.

Dette prosjektet fokuserer på seleksjon i flytetrål. Tidligere forsøk med flytetrål har vist at seleksjonsegenskapene til de eksisterende sorteringsrister reduseres på grunn av den relative større tettheten av fisk som flytetrål fisker etter (Hedin Joensen, skipper på "Atlantic Star", personal kommunikasjon). Dette kommer bl.a. av at ristarealet blir for lite i forhold til det store antall fisk som treffer rista samtidig. I bunntrål har reduksjonen i sorteringskapasiteten til forskjellige rister blitt dokumentert. Kvamme og Isaksen (2004) viste at seleksjonsegenskapene til en 55 mm rist var omvendt relatert til fangstraten. Et tilsvarende inverst forhold mellom ristseleksjon og fangstrate ble også observert av Jørgensen et al (2006). Disse forskerne fant at middelseleksjonslengden (L50) ble redusert med ca. 9 cm når fangstraten økte fra ca. 350 kg til 8.4 tonn per time. En mulig løsning kunne være å øke arealet av eksisterende rister, men dette ville gjøre håndteringsoperasjon på dekk mye vanskeligere (på grunn av en mye større og tyngre rist), spesielt i dårlig vær. Derfor ville dette prosjektet fokusere på utviklingen av et seleksjonssystem for flytetrål som er lett, enkelt å håndtere på dekk og med gode seleksjonsegenskaper. Det tidligere forsøket i forbindelse med dette prosjektet som ble gjennomført ombord på "Atlantic star" (november 2010) viste at seleksjonsresultatene for torsk ved bruk av T90 sekk og sekken med Exit Windows i flytetrål er i tråd med tidligere forsøk gjennomført med bunntrål. Resultatene viste at både T90 og EW sekken gir stabile seleksjonsegenskaper og at selv ved høy fisketetthet selekterer begge innretningene ut småfisk på en effektiv måte.

2 Materialer og Metoder

2.1 Fartøy

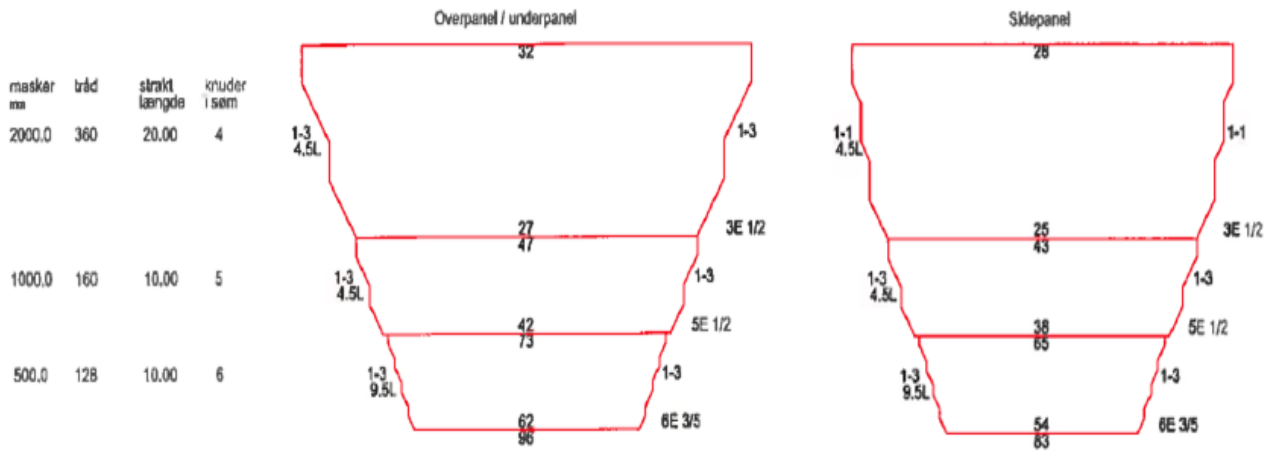
Tråleren "Ramoen" (66,7 m LOA, 5170 HP) ble leid inn i perioden 19.10.2011 - 30.10.11. Fartøyet er egnet til slike forsøk fordi den har et stort og romslig dekk, atskilte mottaksbinger som tillater å beholde fangsten fra forskjellige hal eller poser separate og en not trommel for pelagisk trål. I tillegg er mannskapet vant til å bruke flytetrål og jobbe med forskere. I fabrikken har "Ramoen" en spesiell arbeidsplass til forskerne og den er godt utstyrt til prøvetaking fordi båten tilhører referanseflåten. Fartøyet disponerer også sondevinsj og wire for trålsonde til pelagisk trål. Fangsten produseres hovedsakelig til frossen filet men båten har kapasitet og utstyr til å produsere HG fisk også.

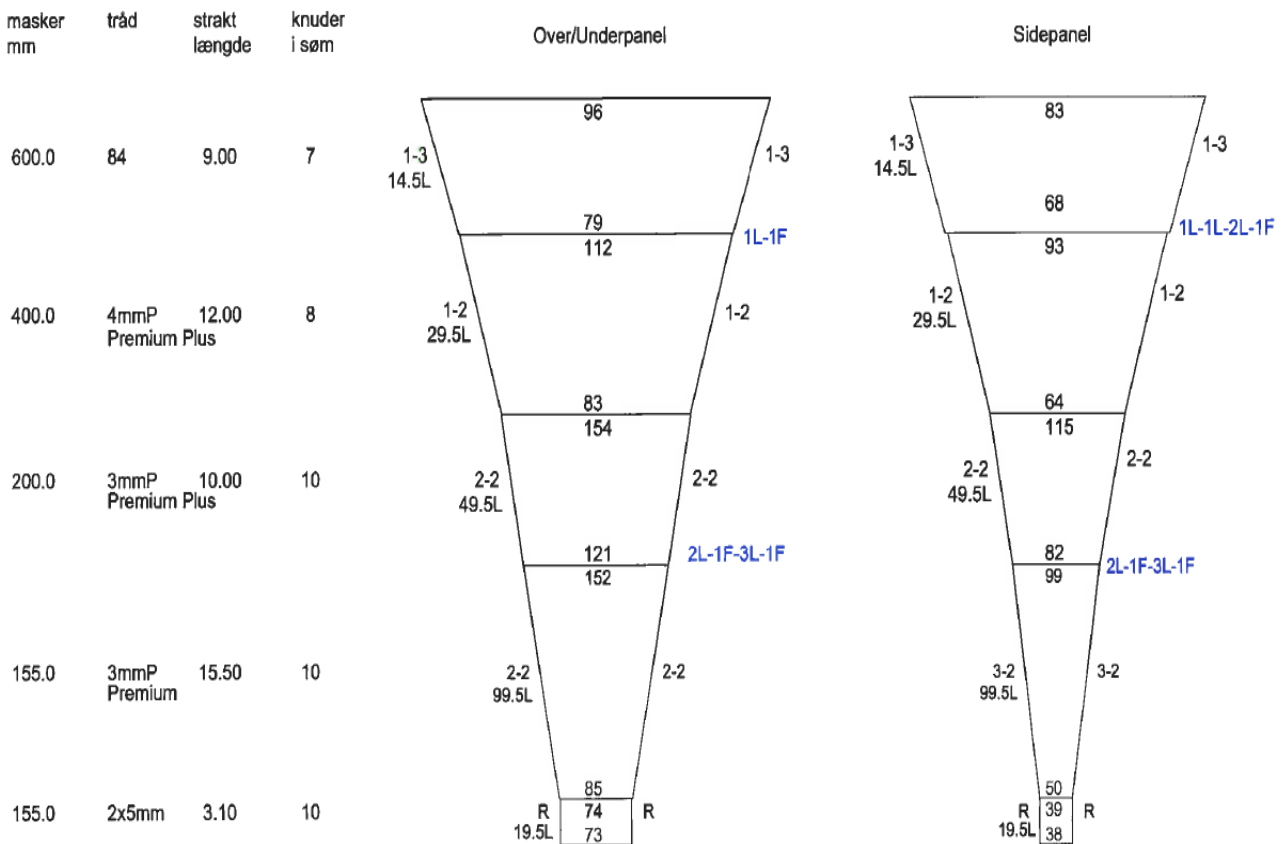
Figur 1: M/T "Ramoen".

2.2 Utstyr

En Egersund 720 HexMesh flytetrål med enkel belg ble brukt under toktet. Den fremste delen av trålen og belgen var identisk med den som ble brukt på toktet om bord "Atlantic Star" (Figur 2). For dette toktet erstattet vi den to-belg seksjonen som ble brukt om bord "M/T Atlantic Star" i 2010 med en enkel 4 panel belg (Figur 3).

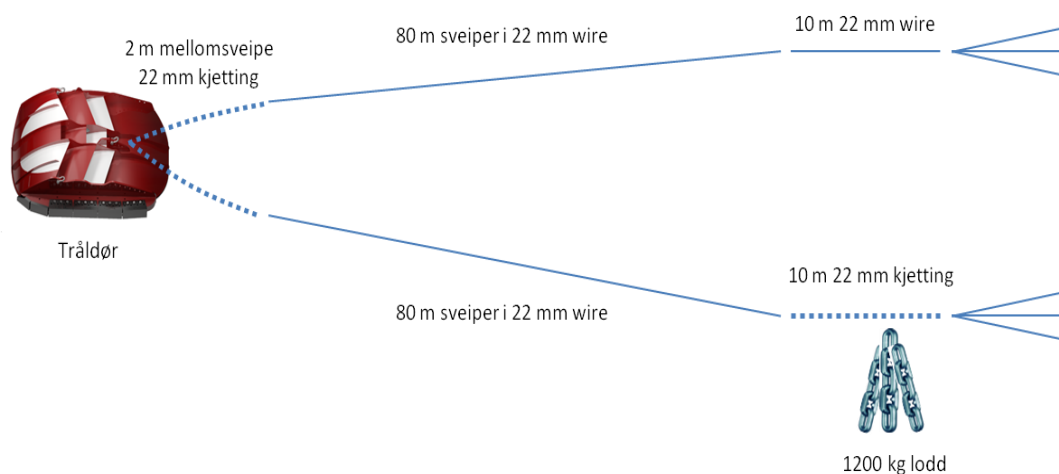
Figur 2: Tråltegning med spesifikasjoner for øverste delen (første tre seksjonene) av en enkel-belg Egersund 720 HexMesh flytetråd (merk at maskestørrelsen er gitt i halvmasker).

Figur 3: Belgen og forlengelsen i en enkel-belg Egersund 720 HexMesh flytetråd.

Flytetrålen ble rigget med to 80 m lange sveiper (22 mm stålwire), et 1200 kg kjettinglodd ble festet i enden av hver sveip (Figur 4). To Injector Scorpion tråldører på 9.5 m² og 4400 kg hver ble brukt både ved flytetrål- testene og bunntetrål-testene. Dette er i utgangspunktet bunndører, men kan også brukes pelagisk til denne type flytetrål, og dermed til kombinert drift med bunn- og flytetrål.

Figur 4: Rigging av flytetrålen.

Tre forskjellige seleksjonsinnretninger under toktet:

1. En **135 mm sekk med 130 mm Exit Windows**. Sekken hadde en fire-panels konstruksjon og ble bygd i Euroline Premium PE netting (Polar Gold), med 135 mm nominell maskevidde og 8 mm singel tråddiameter ($\emptyset$). Sekken hadde en omkrets på 72 masker og var 140 masker lang. To 130 mm nominell maskevidde Exit Windows (100 masker lang og 8 masker bred og laget av 8mm singeltråd PA netting) ble montert på sekkens sidepaneler og langs leisene, 4 masker fra codline. 24 mm $\emptyset$ Danline stropper ble montert langs sekken, hver 1,2 m fra hverandre.

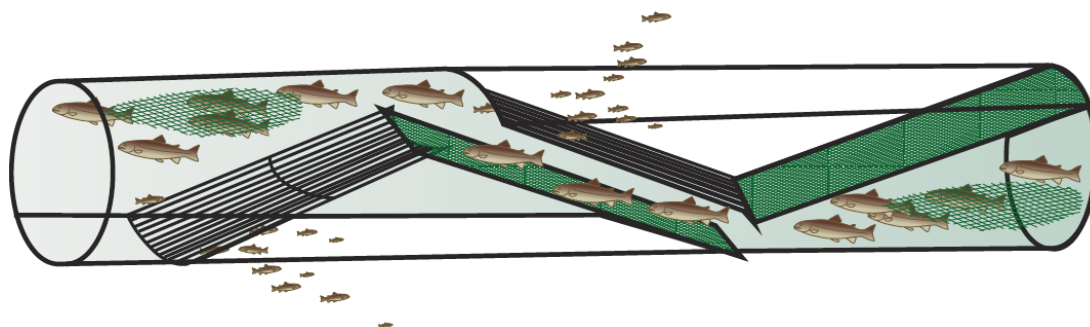
Figur 5: Bilder av 130 mm Exit Windows.

2. En **135mm T90 sekk**. Sekken hadde en fire-panels konstruksjon og ble bygd i 8 mm singeltråd Euroline Premium PE netting (Polar Gold). Sekken hadde 40 maskers omkrets, 130 masker i lengde og nominell maskevidde på 135 mm. Denne T90 sekken ble festet til en 80# omkrets og

10# lang diamantmaske seksjon foran, og til en 80# omkrets og 4# lang diamantmaske seksjon bak. 24 mm $\emptyset$ Danline stropper ble montert langs sekken, hver 1,2 m fra hverandre.

3. En **55mm sorteringsrist (fleksirist seksjon) kombinert med en 135mm ultra cross sekk**. Sekken hadde en to-panels konstruksjon og ble bygd i 10 mm $\emptyset$ PE "Ultra cross" knuteløs netting. Sekken var 160 masker lang og hadde 120 masker omkrets. 24 mm $\emptyset$ Danline stropper ble montert langs sekken, hver 1,2 m fra hverandre.

I tillegg til flytetrålen ble en bunnetrål fra VONIN også brukt på toktet. Trålen hadde en fiskeline på 31.4 m og en fiskeline på 38.4 m. De samme tråldørene (Injector Scorpion) ble brukt med bunnetrålning. Dørene var akkurat de samme som ble brukt med pelagisk trålen. En standard fleksirist seksjon (Figur 6) sammen med en 135 mm ultracross knuteløs sekk ble brukt som sorteringsinnretning.

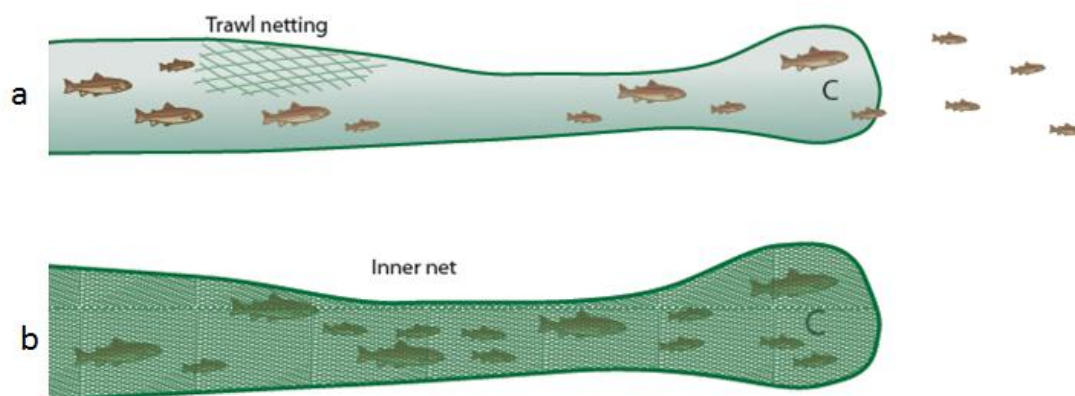
Figur 6: Fleksiristseksjonen.

2.3 Samplingsmetodikk

Det finnes flere forskjellige samplingsmetodikker for å samle seleksjonsdata på trålfiskeredskap. De to mest kjente metodene er de som ble brukt på det forrige toktet i dette prosjektet (Grimaldo og Sistiaga, 2010) og som kalles "Dekknnett metoden" og "Paired-gear metoden" (se Wileman et al., (1996) for videre info på dette). Selv om de er sterkest analytisk, innebærer disse to metoder flere praktiske utfordringer. På grunn av at store hal var forventet, ble en annen anerkjent metode brukt på dette toktet om bord "Ramoen"; "alternatet hal metoden". I følge denne metoden, sammenlignes fangsten fra et hal med eksperiment sekken (test) med et annet hal med sekken blindet (kontroll). Det ble brukt en 60mm diamant maske inner-nett (festet innvendig) til å blinde sekkene når de skulle brukes som kontroll. På "alternatet hal metoden" gjennomføres et kontrollhal fulgt av et testhal gjentatte ganger. Hver kontroll er deretter parett med "sin" test, og hver kontroll-test pair er videre analysert på lik måte som data samlet med "Paired-gear metoden". Av praktiske årsaker var det ikke mulig å veksle mellom den eksperimentale- og kontroll sekken for hvert hal. Derfor, for hvert testet system ble en gruppe med kontroll hal etterfulgt av en gruppe med eksperimentelle hal gjennomført.

De samme prosedyrene ble brukt i eksperimentet med bunnetrål.

For hvert hal, mellom 600-900 torsk ble målt til laveste, nærmeste cm. Resten av torsk ble talt. Det ble tatt minst tre tilfeldige prøver av fangsten i måleprosessen.

Figur 7: På alternatet hal metoden, størrelsessammensetningen i den eksperimentelle sekken (a) sammenlignes med størrelsessammensetningen i kontroll sekken (b) for å beregne seleksjonsegenskapene til den eksperimentelle sekken (a).

Den aktuelle maskevidden på T90 sekken, 135 mm diamantmaskesekken og 130 mm Exit Windows ble målt ved bruk av et relativt avansert elektronisk måleapparat som er betegnet som OMEGA Mesh Gauge (Fonteyne et al., 2007), som er godkjent for måling av maskevidde i ICES-området.

2.4 Analyse

2.4.1. Seleksjonsparametrene

Seleksjonsdataene fra toktet ble analysert ved bruk av programvaren SELNET (software). SELNET har vært utviklet av Bent Herrmann (bhe@aqu.dtu.dk) og brukt i flere internasjonale forskningsprosjekter for å analysere trålseleksjonsdata (Sistiaga et al., 2010; Wienbeck et al., 2011)). Seleksjonsdataene på dette toktet ble samlet på en uvanlig måte på grunn av at man forventet veldig store fangst (> 30 tonn) og at det var ønsket å kjøre forsøkene så likt kommersielle fiskeoperasjoner som mulig. Siden dataene ble samlet på en spesiell måte, det vil si at en gruppe med kontroll hal ble samlet etterfulgt av en gruppe med test hal (og ikke 1 og 1 som vanligvis gjøres i alternatet hal metoden), var ikke den tradisjonelle analysemetoden for alternatet hal tilstrekkelig til disse analyser. Ved å ha en gruppe med kontroll hal og en gruppe med test hal, var vi nødt til å slå sammen en hal fra hver gruppe før å kunne kjøre seleksjonsanalyser, men ved å pare disse hal to og to på en "artifisiell" måte påvirker vi variabiliteten på seleksjonsdataene slik at dataene blir "sterkere" enn de egentlig er. Derfor, basert på dataene samlet på dette toktet ble det utviklet en ny metode for å håndtere slike typer data. Metoden ble kalt for "*random pairing*" og den definerer hvordan man beregner den gjennomsnittlige seleksjonen i første omgang og konfidensintervall beregninga på redskapet i andre omgang. SELNET programvaren ble videreutviklet av Bent Herrmann i forbindelse med dette prosjektet slik at den kunne håndtere *random pairing* analyser.

For å måle gjennomsnittlig seleksjon av et redskap ved bruk av *random pairing*, parer man alle kontroll hal man har samlet gjennom hele toktet (x) med alle eksperimentell hal man har samlet gjennom toktet (y) slik at det blir x-y eksperimentell-kontroll par. Når man har alle parene, slår man dem sammen slik at man får et enkelt eksperimentell-kontroll par som videre analyseres som vanlig "paired gear" data (se Grimaldo og sistiaga (2011) eller Wileman et al. (1996)). Denne prosedyren av å

samle alle hal (dvs. eksperimentell-kontroll parene) er kalt for "data pooling" og har allerede blitt brukt i flere publikasjoner for å analysere slike "paired-gear" data.

Fem forskjellige seleksjonsmodeller ble testet på dataene og modellen som tilpasset seg dataene best ble brukt videre i analysene.

$$\text{Logit} \quad r(l) = \left(\frac{\exp(\alpha + \beta l)}{1 + \exp(\alpha + \beta l)} \right) \quad (1),$$

$$\text{Probit} \quad r(l) = \Phi(\alpha + \beta l) \quad (2)$$

$$\text{C Log-Log} \quad r(l) = 1 - \exp(-\exp(\alpha + \beta l)) \quad (3),$$

$$\text{Richard} \quad r(l) = \left(\frac{\exp(\alpha + \beta l)}{1 + \exp(\alpha + \beta l)} \right)^{1/\delta} \quad (4),$$

$$\text{L-Reduced} \quad r(l) = 1 - (C_{grid}(1 - \text{Logit})) \quad (5),$$

I disse modellene, α og β er parametre som må estimeres, og l representerer fiskelengden. Φ er en kumulativ distribusjon funksjon av en standard normal random variabel i Probit modellen, δ er en asymmetri parameter i Richard modellen og C_{grid} (som varierer mellom 0 og 1) i L-reduced modellen representerer sannsynligheten for at fisken som er fanget av redskapet kommer i kontakt med rista (eller hvilken som helst seleksjonsredskap vi bruker) og dermed har muligheten til å rømme.

Alle modellene ble testet for data hentet med alle redskapene og modellen med lavest Akaike's Information Criterion (AIC) (Akaike, 1974) for hvert datasett ble valgt for videre analyser.

I tillegg til modellene testet på flytetrål data (1-5), ble en dobbel seleksjon modell (6) (Sistiaga et al., 2010) testet på dataene innsamlet med bunntrål fordi de ble innsamlet slik at fisken selekteres både i rista og sekken.

$$\text{L-DualSequence} \quad r(l) = 1 - (C_{grid} \cdot (1 - \text{Logit})) - (1 - \text{Logit}) \cdot (1 - (C_{grid} \cdot (1 - \text{Logit}))) \quad (6),$$

Dataene hentet med alternatet hal metoden skal behandles som "paired gear" og derfor benyttet vi oss av SELECT metoden (Millar, 1992) til å estimere "split" parameteren p . Denne parameteren måler fiskeevnen av "Test/eksperiment sekken" i forhold til "Kontroll sekken". Med andre ord, p viser hvilken proporsjon av fisk kom inn i test sekken i forhold til kontroll sekken. At p har en verdi på 0.5 betyr at fiskemengden som gikk inn i den eksperimentelle sekken var lik fiskemengden som gikk inn i kontroll sekken. Parameteren $\varphi(l)$ vil da, basert på p og $r(l)$, gi sannsynligheten for at en fisk av størrelse l som blir fanget av trålen havner i testsekken, og ikke i kontroll sekken.

$$\varphi(l) = \frac{p \cdot r(l)}{(1-p) + p \cdot r(l)}$$

Middelseleksjonslengden L50 og seleksjonsintervallet SR er de mest brukte seleksjonsparameterne, og ved bruk av disse to parameterne kan man definere en seleksjonskurve. L50 viser til lengden av en fisk som har 50 % sannsynlighet av å bli fanget i test sekken, mens SR defineres som L75 – L25. Ved hjelp av α og β , kan en kalkulere L50 og SR med følgende likninger:

$$L50 = \frac{-\alpha}{\beta}$$

$$SR = \frac{2 \ln(3)}{\beta}$$

Ved å beregne L50 og SR for alle samlet hal for hvert system, får vi det gjennomsnittlige L50 og SR for hver system.

For å beregne konfidensintervallene til seleksjonsparameterne beregnet i første del av analysene, brukte vi *random pairing* metoden etterfulgt av en dobbel bootstrapping prosedyre. Ved bruk av *random pairing*, ble de tilgjengelige eksperimentelle hal for hvert testet system tilfeldigvis paret med kontroll halene gjennomført i løpet av toktet. Eksperimentell-kontroll parene skapt på denne måten ble da via dobbel bootstrapping brukt (10000 repetisjoner for data samlet med flytetrål / 500 repetisjoner for data samlet med bunntrål) til å beregne konfidens intervallene til seleksjonsparameterne (for videre info om dobbel bootstrapping metoden brukt her se Sistiaga et al., 2010).

3 Resultater

Forsøksfiske med flytetrål etter torsk ble gjennomført i perioden 19. oktober – 30. oktober 2011, på bankene rundt Hopendjupet (77 ° 05 ' - 77 ° 15'N og 28 ° 17' - 30 ° 45'Ø).

Totalt ble det gjennomført 41 hal under toktet, 24 av dem med flytetrål. Av disse ble 10 hal gjort med Exit Window sekken (5 kontroll og 5 eksperimentell), 9 hal (5 kontroll og 4 eksperimentell) med T90 sekken og 5 hal med ristseksjonen (3 kontroll og 2 eksperimentell). Resten av halene (17) ble gjennomført med bunntrål. For bunntrål ble seleksjonsdata samlet i 6 hal (5 kontroll og 1 eksperimentell). Til sammen ble det fisket 165 tonn torsk, 135 tonn hyse og 32 tonn blåkveite i løpet av toktet.

I løpet av de 30 hal som inngår i datamaterialet varierte fangstene mellom 1102.4 og 35004.91 kg totalt og fangstraten mellom 407 og 125008 kg/h. På grunn av de store mengder med fisk som ble fanget i sekkene, var det kun mulig å måle et vist antall fisk. På dette toktet ble det målt mellom 375 og 1766 torsk per sekk og resten ble talt.

3.1 Operasjonsdata

Operasjonelle data er gjengitt i Tabell 1.

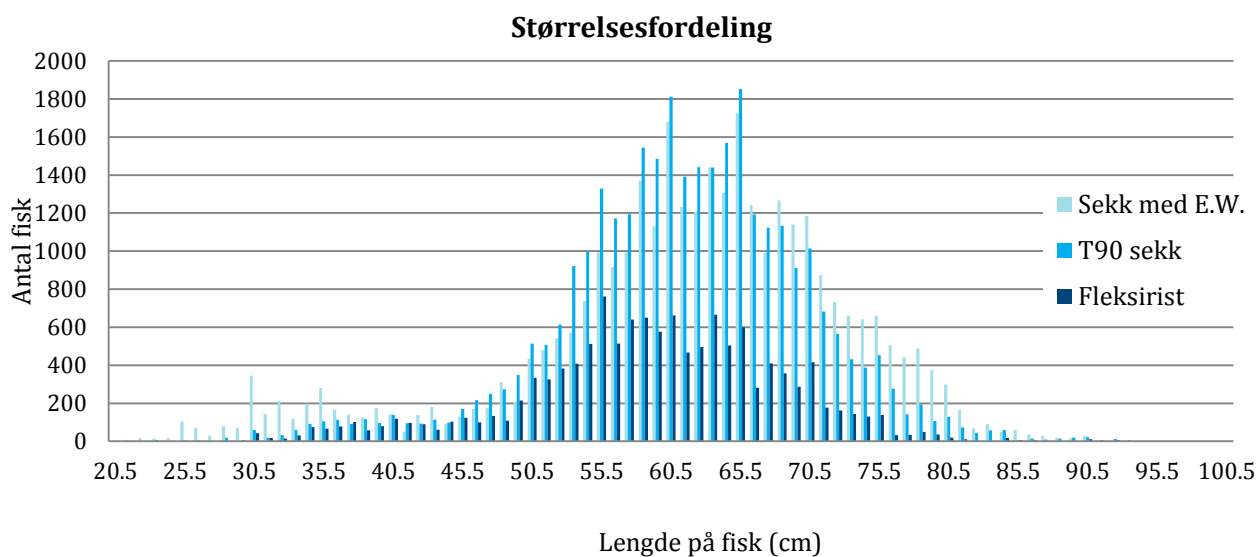
Tabell 1: Operasjonelle data som type trål, type sekk, samplingsmetode, effektiv tauetid, start- og sluttposisjon, dybde, vindstyrke og fangst er gitt for hvert tråltrekk.

Dato	Hal Nr.	Redskap	Art	Seleksjonsutstyr	Antall målt	Antall telt	Subsampling	Pos. Start	Pos. Slutt	Tauetid (min)	Fangst (kg)	Av. Fangst rate (Kg/h)
24 oct 2011	12	Flytetrål	torsk	EW (blindet)	720	10877	0.066	77°10' 29°38'	77°15' 29°56'	100	25296.76	15178.06
24 oct 2011	13	Flytetrål	torsk	EW (blindet)	900	5524	0.163	77°15' 30°00'	77°15' 29°57'	225	12939.61	3450.56
24 oct 2011	14	Flytetrål	torsk	EW (blindet)	779	3883	0.201	77°15' 29°56'	77°12' 29°55'	205	8654.35	2532.98
25 oct 2011	15	Flytetrål	torsk	EW (blindet)	833	5740	0.145	77°12' 29°52'	77°09' 29°53'	220	15157.14	4133.77
25 oct 2011	16	Flytetrål	torsk	EW (blindet)	637	5136	0.124	77°06' 29°59'	77°07' 30°00'	70	13035.58	11173.35
25 oct 2011	17	Flytetrål	torsk	EW	1303	13241	0.098	77°07' 30°03'	77°06' 30°14'	130	35004.91	16156.11
25 oct 2011	18	Flytetrål	torsk	EW	603	3745	0.161	77°06' 29°49'	77°07' 30°09'	100	9321.34	5592.80
25 oct 2011	19	Flytetrål	torsk	EW	605	6152	0.098	77°06' 30°08'	77°05' 30°18'	125	15584.95	7480.78
25 oct 2011	20	Flytetrål	torsk	EW	1035	7687	0.135	77°05' 30°18'	77°06' 30°13'	10	20834.80	125008.78
26 oct 2011	21	Flytetrål	torsk	EW	1048	5666	0.185	77°05' 30°20'	77°06' 30°06'	60	14920.67	14920.67
26 oct 2011	22	Flytetrål	torsk	T90 (blindet)	1061	9219	0.115	77°05' 29°55'	77°06' 30°06'	40	20060.40	30090.60
26 oct 2011	23	Flytetrål	torsk	T90 (blindet)	1194	7003	0.170	77°06' 30°11'	77°04' 30°07'	120	15749.46	7874.73
26 oct 2011	24	Flytetrål	torsk	T90 (blindet)	972	4485	0.217	77°05' 30°17'	77°05' 29°48'	100	9627.35	5776.41
26 oct 2011	25	Flytetrål	torsk	T90 (blindet)	905	6363	0.142	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	145	13317.59	5510.73
26 oct 2011	26	Flytetrål	torsk	T90 (blindet)	874	4419	0.198	77°05' 29°52'	77°03' 29°59'	165	9929.07	3610.57
27 oct 2011	27	Flytetrål	torsk	T90	744	3400	0.219	77°05' 30°10'	77°09' 30°45'	140	8820.78	3780.34
27 oct 2011	28	Flytetrål	torsk	T90	667	4296	0.155	77°10' 30°44'	77°09' 30°31'	130	9996.42	4613.73
27 oct 2011	29	Flytetrål	torsk	T90	903	4912	0.184	77°10' 30°37'	77°09' 30°29'	60	10519.62	10519.62
27 oct 2011	30	Flytetrål	torsk	T90	657	6018	0.109	77°07' 30°19'	77°09' 30°33'	60	13602.72	13602.72
27 oct 2011	31	Flytetrål	torsk	rist (Blindet) + UC (Blindet)	814	4340	0.188	77°10' 30°41'	77°08' 30°29'	125	8676.11	4164.54
28 oct 2011	32	Flytetrål	torsk	rist (Blindet) + UC (Blindet)	1009	6620	0.152	77°09' 30°35'	77°09' 30°28'	175	12492.78	4283.24
29 oct 2011	33	Flytetrål	torsk	rist (Blindet) + UC (Blindet)	757	2002	0.378	77°12' 29°01'	77°05' 28°36'	165	4191.46	1524.17
29 oct 2011	34	Flytetrål	torsk	rist + UC (Blindet)	375	839	0.447	77°05' 28°25'	77°12' 28°43'	270	1834.00	407.56
29 oct 2011	35	Flytetrål	torsk	rist + UC (Blindet)	488	488	1.000	77°12' 28°19'	77°09' 28°17'	75	1102.40	881.92
30 oct 2011	36	bunntråd	torsk	rist + UC	793	6482	0.122	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	80	12964.00	9723.00
30 oct 2011	37	bunntråd	torsk	rist + UC	996	10253	0.097	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	110	20506.00	11185.09
30 oct 2011	38	bunntråd	torsk	rist + UC	1034	13542	0.076	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	270	27084.00	6018.67
30 oct 2011	39	bunntråd	torsk	rist + UC	1031	7443	0.139	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	70	14886.00	12759.43
31 oct 2011	40	bunntråd	torsk	rist + UC	1241	9345	0.133	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	100	16386.00	9831.60
31 oct 2011	41	bunntråd	torsk	rist (Blindet) + UC (Blindet)	1766	8193	0.216	77°05' 29°47'	77°05' 29°50'	90	18690.00	12460.00

3.2 Seleksjon på flytetrål

3.2.1 Fangstsammensetning

Fangstsammensetningen bestod hovedsakelig av torsk (ca. 99 %). Andre arter som ble fanget med flytetrål var hyse, blåkveite og sei. Størrelsesfordelingen av torsk med alle seleksjonssystemer viste individer mellom 23 og 95 cm (tatt med kontroll sekk) (Figur 8).

Figur 8: Størrelsesfordeling av torsk under forsøk med ulike seleksjonssystemer: Sekk med Exit Windows, T90 sekk og sorteringsrist (Fleksirist).

3.2.2 % undermålsfangst

Alle seleksjonssystemene fanget i gjennomsnitt mindre enn 1.6 % av undermåls torsk (<44 cm) i områder med i utgangspunktet opp til 14 % undermåls fisk (Tabell 2-4). Mer spesifikt fanget sekken med EW i gjennomsnitt 0.4 % undermål i områder med opp til 14 % undermål. T90 sekken fanget i gjennomsnitt 0.5 % undermål i områder der det i utgangspunktet var opp til 5.6 % undermål. Fleksiristen var det seleksjonssystemet som fanget mest undermål (1.6 %) i områder med opp til 10.2 % undermål.

Tabell 2. Andel undermåls torsk (<44 cm) tatt under fiske med EW sekk.

	Oppsett	Antall fisk	% undermål (< 44 cm)
Hal 12	Kontroll	10 877	14.0
Hal 13	Kontroll	5 524	7.2
Hal 14	Kontroll	3 883	8.2
Hal 15	Kontroll	5 740	8.0
Hal 16	Kontroll	5 136	1.9
Hal 17	Sekk med EW	13 241	0.4
Hal 18	Sekk med EW	3 745	0.0
Hal 19	Sekk med EW	6 152	0.5
Hal 20	Sekk med EW	7 687	0.5
Hal 21	Sekk med EW	5 666	0.6

Tabell 3. Andel undermåls torsk (<44 cm) tatt under fiske med T90 sekk.

	Oppsett	Antall fisk	% undermål (< 44 cm)
Hal 22	Kontroll	9 219	3.5
Hal 23	Kontroll	7 003	5.3
Hal 24	Kontroll	4 485	5.6
Hal 25	Kontroll	6 363	4.5
Hal 26	Kontroll	4 419	3.0
Hal 27	T90 sekk	3 400	0.4
Hal 28	T90 sekk	4 296	0.7
Hal 29	T90 sekk	4 912	0.8
Hal 30	T90 sekk	6 018	0.2

Tabell 4. Andel undermåls torsk (<44 cm) tatt under fiske med UC sekk med fleksirist på montert.

	Oppsett	Antall fisk	% undermål (< 44 cm)
Hal 31	Kontroll	4 340	4.5
Hal 32	Kontroll	6 620	10.2
Hal 33	Kontroll	2 002	8.3
Hal 34	Fleksirist	839	0.0
Hal 35	Fleksirist	488	1.6

3.2.3 Seleksjonparametrene

Gjennomsnittlige L50 og SR verdier ble estimert ved bruk av "*random pairing*" metoden og resultatene er vist i Tabell 6 og i Figur 9. AIC resultatene oppnådd med de forskjellige modellene viste at Probit for sekken med Exit Windows, Richard for T90 sekken og L-Reduced for fleksirista var modellene som tilpasset seg best dataene.

Tabell 5: AIC verdier oppnådd med hver modell og data innsamlet med hvert seleksjonssystem.

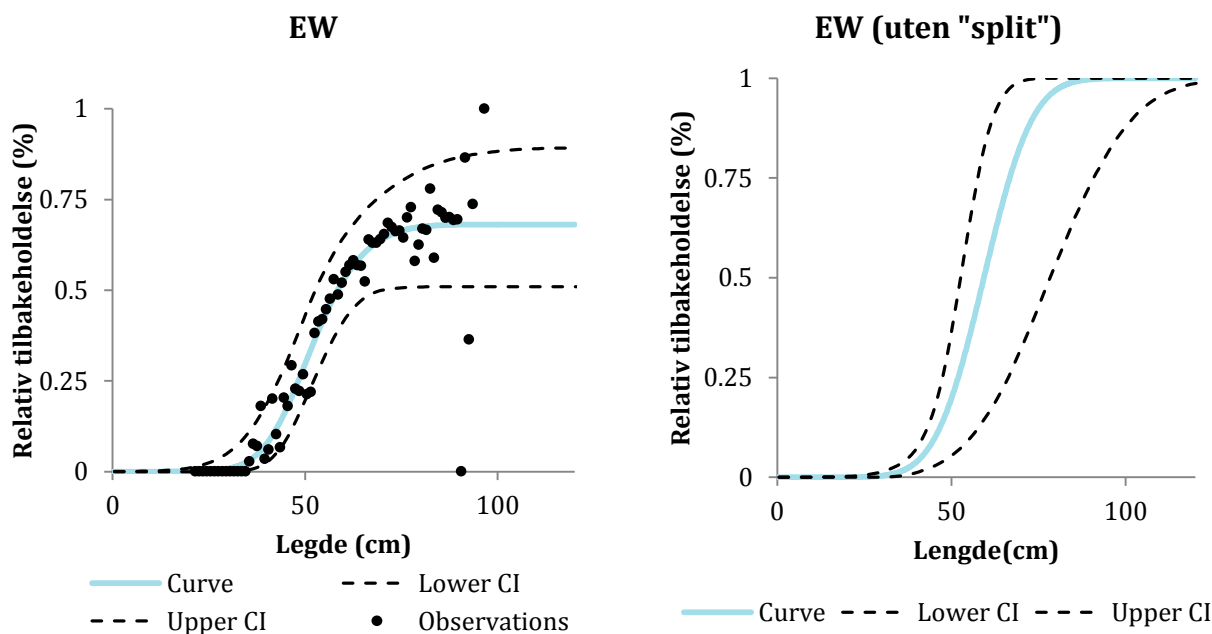
	AIC	Exit Windows	T90	Fleksirist
Logit		1040174.95	680383.95	102027.96
Probit		1039997.47	680410.03	102068.79
Compertz		1040223.05	681917.51	102341.73
Richard		1040024.47	678868.70	101631.18
L-reduced		1040176.95	680325.85	101591.81

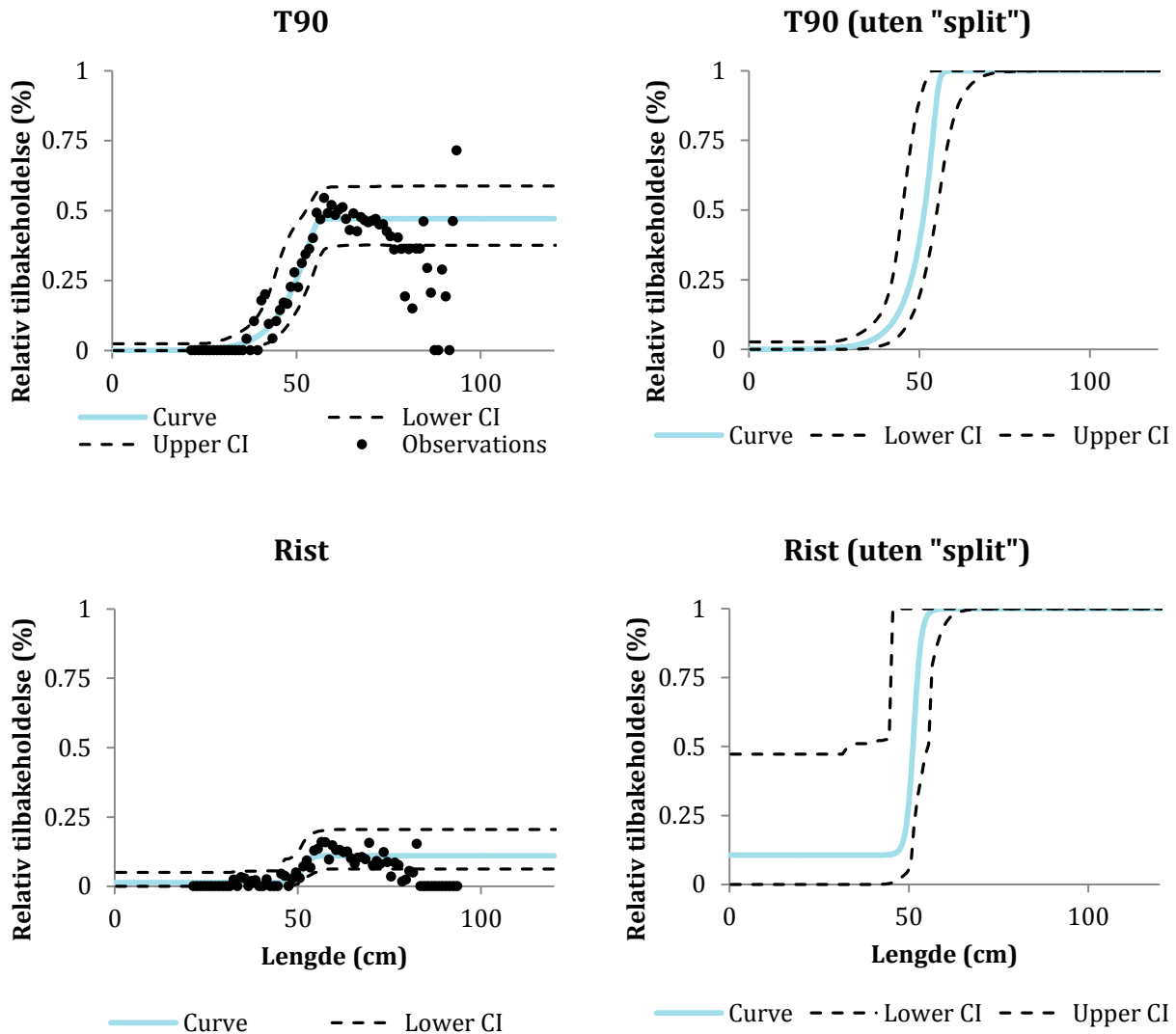
Den gjennomsnittlige middelseleksjonslengden (L50) for sekken med Exit Windows var 59.3 cm, konfidensintervallet (C.I.) mellom 52.6cm – 78.4cm. Gjennomsnittlig seleksjonsintervall (SR) var 14.8 cm. Gjennomsnittlig middelseleksjonslengde (L50) for T90 sekken var 51.6 cm, C.I. mellom 45.1 cm og 55.1 cm. Gjennomsnittlig seleksjonsintervall (SR) var 6.4 cm. Gjennomsnittlig middelseleksjonslengde (L50) for sekken med fleksirist på var 51.1 cm, C.I. mellom 33.9 cm og 55.2 cm. Gjennomsnittlig seleksjonsintervall (SR) var 2.8 cm. (Tabell 5).

Tabell 6: De gjennomsnittlige seleksjonsparameterne med 95 % konfidens intervallet (C.I.) for sekken med Exit Windows, T-90 sekken og sekken med Fleksirist.

Parameter	Exit Windows			T90			Fleksirist		
	Gjennomsnitt	C.I. (nedre)	C.I. (øvre)	Gjennomsnitt	C.I. (nedre)	C.I. (øvre)	Gjennomsnitt	C.I. (nedre)	C.I. (øvre)
L50	59.31	52.63	78.36	51.57	45.09	55.14	51.13	33.99	55.15
SR	14.77	9.50	25.27	6.39	4.12	9.92	2.76	0.00	7.43
D	*	*	*	0.023	0.016	1.655	*	*	*
Kontakt	*	*	*	*	*	*	0.894	0.524	1
p	0.681	0.510	0.894	0.470	0.377	0.589	0.111	0.062	0.206
AIC	1039997.47	*	*	678868.70	*	*	101591.81	*	*
P-Verdi	0	*	*	0	*	*	0	*	*
Deviance	5798.38	*	*	5873.87	*	*	2113.63	*	*
DoF	71	*	*	69	*	*	69	*	*
R ²	0.867	*	*	0.576	*	*	0.048	*	*

Figur 9: Gjennomsnittlige seleksjonskurver (med og uten split) med 95 % konfidensintervall for sekken med Exit Windows (Probit), T90 sekken (Richard), og sekken med fleksirist (L-Reduced) på.

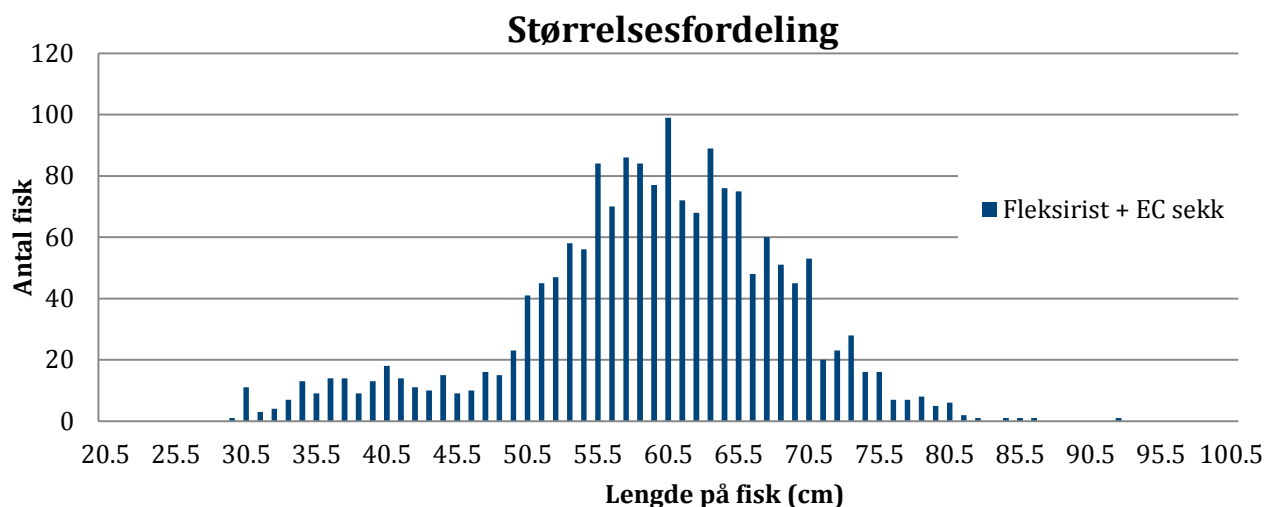

Figur 9: Gjennomsnittlige seleksjonskurver (med og uten split) med 95 % konfidensintervall for sekken med Exit Windows (Probit), T90 sekken (Richard), og sekken med fleksirist (L-Reduced) på.

3.3 Seleksjon på bunnetrål

3.3.1 Fangstsammensetning

Fangstsammensetningen bestod hovedsakelig av torsk (ca. 97 %). Andre arter som ble fanget med bunnetrål var hyse, blåkveite og sei. Størrelsesfordelingen av torsk med alle seleksjonssystemer viste individer mellom 29 og 93 cm (tatt med kontroll sekk) (Figur 10).

Figur 10: Størrelsesfordeling av torsk ved bruk av bunnetrål.

3.3.2 % undermålsfangst

Fleksiristen med UC sekken fanget i gjennomsnitt mindre enn 0,2 % av undermåls torsk (<44 cm) i områder med i utgangspunktet opp til 1,8 % undermåls fisk (Tabell 7).

Tabell 7. Andel undermåls torsk (<44 cm) tatt under fiske med UC sekk med fleksirist montert på.

	Oppsett	Antall fisk	% undermål (< 44 cm)
Hal 36	Fleksirist + UC sekk	6482	0.3
Hal 37	Fleksirist + UC sekk	10253	0.1
Hal 38	Fleksirist + UC sekk	13542	0.1
Hal 39	Fleksirist + UC sekk	7443	0.0
Hal 40	Fleksirist + UC sekk	9345	0.3
Hal 41	Kontroll	8193	1.8

3.3.3 Seleksjonsparameterne

De kombinerte (fleksirist + sekk) gjennomsnittlige L50 og SR verdier ble estimert ved bruk av "random pairing". Ut fra de seks forskjellige tilbakeholdelse modeller som ble testet på innsamlet data, L-DualSequence modellen viste lavest AIC verdi og ble derfor brukt videre til å beregne L50 og SR verdiene for rist + sekk designet.

Tabell 8: AIC verdier oppnådd med hvert modell og data innsamlet med bunnrål og fleksirist + sekk seleksjonssystem.

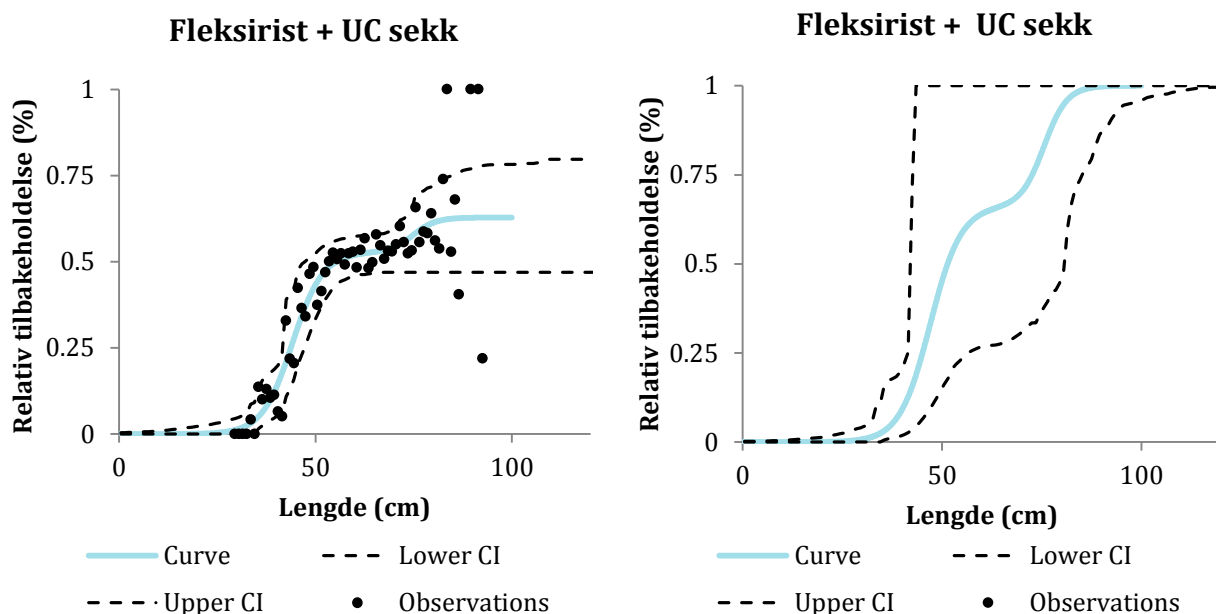
AIC	Rist + sekk
Logit	124393.17
Probit	124399.07
Compertz	124392.03
Richard	124383.62
L-reduced	124395.17
L_Dual_Seq	124303.39

Gjennomsnittlig middelseleksjonslengde (L50) for UC sekken med fleksirist montert på var 50.8cm, konfidensintervallet (C.I.) mellom 42.1cm – 82.0cm. Gjennomsnittlig seleksjonsintervall (SR) var 29.9 cm (Tabell 9 og Figur 11).

Tabell 9: Gjennomsnittlig seleksjonsparametre med 95 % konfidens intervallet (C.I.) for UC sekken med Fleksirist montert på.

Parameter	Mean	C.I. (lower)	C.I. (upper)
L50total	50.80	42.11	82.01
SRtotal	29.93	0.15	32.99
*L50grid	61.85	42.01	10.77
*SRgrid	0.10	0.10	11.41
*L50codend	45.28	33.02	52.15
*SRcodend	9.18	0.10	24.01
*Contact	0.29	0.17	0.95
SP	0.68	0.51	0.89
AIC	124303.39	*	*
P-Value	0.00	*	*
Deviance	731.23	*	*
DoF	55.00	*	*
R2	0.78	*	*

* Parameters not to be used as reference in selectivity.

Figur 11: Gjennomsnittlige seleksjonskurver (med (til venstre) og uten split (til høyre)) med 95 % konfidensintervall for fleksirista og 135 mm UC sekken (ved bruk av L-DualSequence modellen).

3.4 Effektiv maskevidde

Den reelle maskevidden på alle tre sekkene brukt på toktet ble målt ved bruk av OMEGA gaugen. To rader med 20 masker hver ble målt for hver sekk slik det anbefales i standard ICES prosedyren (Fonteyne et al., 2007). Trykket i maskinen ble justert til 125 Newton.

Gjennomsnittlige maskeviddene var:

- 130 mm Exit Windows: 140.85 ± 2.94 mm,
- 130 mm diamantmaske sekk: 135.90 ± 2.23 mm,
- 135 mm Ultracross sekk: 134.49 ± 1.65 mm,
- 135 mm T90 sekk (horisontalt): 139.50 ± 1.72 mm.

Figur 12: Maskevidde måling ved bruk av OMEGA gauge, her på Exit Windows sekk.

4 Diskusjon og konklusjoner

Hovedmålet med toktet var å teste seleksjonsegenskapene til en T90 sekk, en sekk med Exit Windows og fleksirista med store fangst og med høy fisketetthet. Den gjennomsnittlige fangststørrelsen oppnådd i dette toktet var ca. 14 tonn og den gjennomsnittlige fangstrate var ca. 12.5 tonn per time, med enkelte hal der fangstrate var opp til 125 tonn per time (hal nr.20). Vi mener derfor at dette målet ble oppnådd.

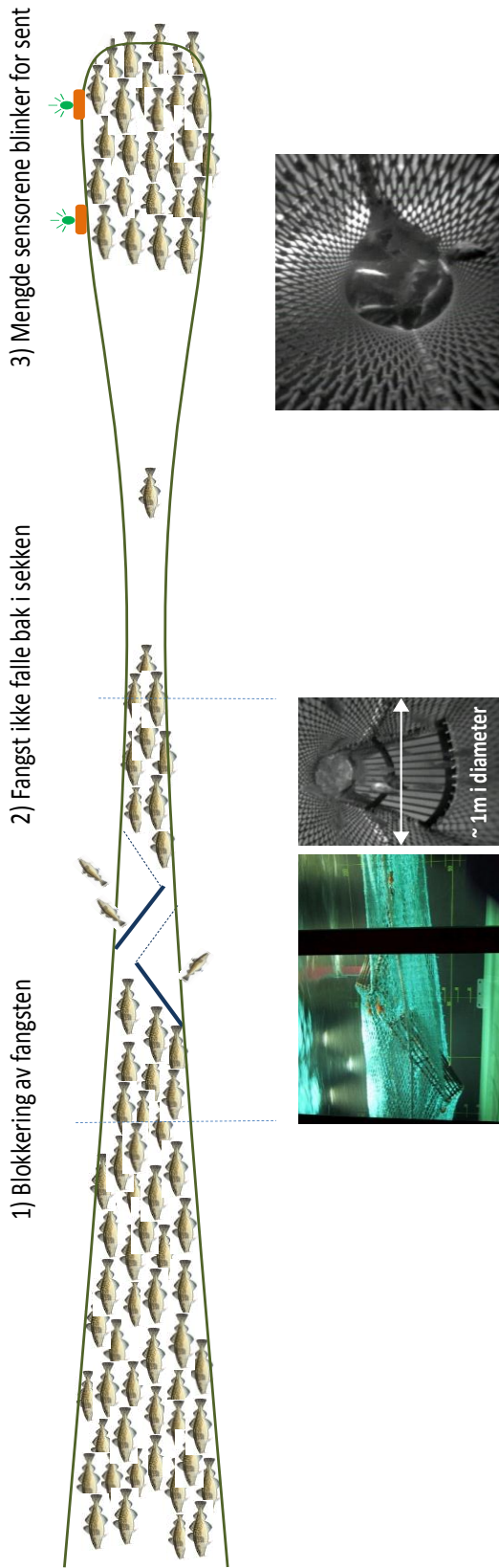
Seleksjonsresultatene for torsk ved bruk av T90 sekk og sekken med Exit Windows er i tråd med tidligere forsøk gjennomført med flytetrål og bunntrawl, og vurderes som svært bra ut fra forvaltningshensyn.

Seleksjonsresultatene viser at alle tre seleksjonssystemer fungerer bra og at de reduserer andelen med undermålsfisk tilbakeholdt av redskapet betydelig (se tabeller 2, 3 og 4). Når det gjelder seleksjonsparameterne viser resultatene at T90 sekken og Fleksirista hadde ganske lik L50 (< 0.5 cm i forskjell) mens sekken med Exit Windows hadde en L50 som var ca. 8 cm høyere og derfor fanget litt større fisk enn T90 sekken og sekken med fleksirista på. Dett forklares av maskevidden på Exit Windows som i utgangspunktet skulle ha vært 130 mm (nominell maskevidde) men som ble målt til å være ca. 141 mm. Angående SR, viste resultatene at Fleksirista skaffer en veldig skarp seleksjonskurve (SR = 2.76 cm) i forhold til resultatet oppnådd med T90 sekken og sekken med Exit Windows på. Forklaringen på dette ligger sannsynligvis i at når rista ble testet var det lite pelagisk fisk tilgjengelig og fangstene var de aller minste på hele turen. Dette gjør at rista ikke blir mettet av fisk og at kontakt verdien blir høy (0.894, se tabell 6) slik at rista fungerer på en optimalt måte. Mot slutten av turen var det problemer med å finne pelagisk torsk og derfor ble den pelagiske trålen erstattet med bunntrawl. Med en gang trålen ble skiftet økte både fangstraten og fangstmengden betydelig (se tabell 1) men det ble dessverre ikke noe mulighet til å evaluere sorteringskapasiteten av rista og sekken separat i slik høy tetthet. Det ble likevel observert at SR av hele rist + sekk systemet var veldig høy (29.93 cm), mye høyere en den observert tidligere i toktet med mye lavere fisketetthet. Denne høye SR kan være på grunn av svake seleksjonsegenskaper av rista i slike forhold. Et annet viktig fenomen som ble observert på slutten av toktet når bunntrawl ble tatt i bruk er at mye fisk ble samlet både foran og bak rista. Ved bruk av tråloye ble det observert at fisken kom inn i ristseksjonen. Samtidig viste ikke fangstsensorene noe tegn til økning i fangst, noe som tydeligvis indikerer at fisken var samlet i ristseksjonen. Den trange passasjen foran rista og redusert vannstrømning bak rista er sannsynligvis de to faktorene som gjør at fisken samles i det området.

Ved hjelp av elektronisk- og kamera utstyr var det i tillegg mulig å dokumentere følgende problemer når rista brukes på svært høy tetthet av fisk: 1) Rista blokkerer fisk inngang til sekken. Som en konsekvens av dette fyller ikke sekken seg så fort som den ville hvis rista ikke hadde vært tilstede. 2) Mye fisk svømmer bak rista fordi vanngjennomstrømningen er kraftig redusert på grunn selve ristkonstruksjonen - to rist og to småmasket ledepaneler (målinger av vanngjennomstrømning foran og bak rista finnes på Gjøvsund et al 2010). 3) Informasjon om sekkens fyllingsgrad, via mengdesensorer, gir et feil bilde av den totale fangsten når rista brukes. Mengdesensorene kan vise en viss fangst i sekken, mens det kan være dobbelt så mye i forlengelsen (foran rista) (Figur 13).

Figur 13:
Problemer
observert
av rist i

Problemer ved bruk av sorteringsrist i flytetralfske

Belg og forlengelse

Inngang av mye fisk

Ristseksjonen

Mye fisk akkumuleres /stoppes foran rista

Sekk

Når mengdesensorene piper/viser grønt er det fremdeles mye i belgen/forlengelse

som ble ved bruk flytetralf-

/bunntrålfiske med høy tetthet av torsk.

Sist bør vi si at fartøyet og utstyret som ble stilt til rådighet for oss under toktet, samt mannskapet, fungerte veldig bra og vi var derfor godt tilfreds.

Takk

Takk til mannskapet på M/S "Ramoen", Roger Larsen og Ivan Tatone, (UiT, Norges Fiskerihøgskole. Vi retter også takk til Fiskeri og Havbruksnæringens Forskningsfond (FHF) for finansiering av dette prosjektet, og til Fiskeridirektoratet for nødvendige tillatelser for å gjennomføre disse forsøkene.

Referanser

- Aanes, S., 2009. Nordøstarktisk hyse. I: Havets ressurser og miljø. Havforskningsinstitutt.
- Armstrong, D.W., Ferro, R.S.T., MacLennan, D.N., Reeves, S.A., 1990. Gear selectivity and the conservation of fish. *J. Fish Biol.* 37, 261-262.
- Bogstad, B., 2009. Nordøstarktisk torsk. I: Havets ressurser og miljø. Havforskningsinstitutt.
- Dahm, E., Rehme, W., Wienbeck, H., Hammer, C., Ernst, P., 2003. History and recent developments in Bacoma-trawl regulations and a proposal for a better specification of the Bacoma net for the Baltic Sea Cod Fishery. *Inf. Fischwirtsch.* 50 (2), 53-61.
- Fonteyne, R., Buglioni, G., Leonori, I., O'Neill, F.G., 2007. Review of mesh measurement methodologies. *Fish. Res.* 85, 279-284.
- Grimaldo, E., Sistiaga, M., Larsen R.B., 2008. Evaluation of codends with sorting grids, exit windows, and diamond meshes: Size selection and fish behaviour. *Fish. Res.* 91, 271-280.
- Grimaldo, E., Larsen, R.B., Sistiaga, M., Madsen, N., Breen, M., 2009. Selectivity and escape percentages during three phases of the towing process comparing codends fitted with different selection systems. *Fisheries Research* 95, 198-205
- Grimaldo og Sistiaga, 2011. Utvikling av et seleksjonssystem til flytetrålfiske etter kvitfisk. Rapport fra tokt med tråleren "Atlantic Star" 28. oktober - 08 november 2010. SINTEF Rapport nr SFH80A103073. ISBN 978-82-14-05112-4. 20 pp.
- Ingólfsson, O.A., Soldal, A.V., Huse, I., 2002. Mortality and injuries of haddock, cod and saithe escaping through codend meshes and sorting grids. *ICES CM* 2002/V:32.
- Jørgensen, T., Ingólfsson, O.A., Graham, N., Isaksen, B., 2006. Size selection of cod by rigid grids—Is anything gained compared to diamond mesh codends only? *Fisheries Research* 79, 337 - 338.
- Kvamme, C., Isaksen, B., 2004. Total selectivity of a commercial cod trawl with and without a grid mounted: grid and codend selectivity of north-east Arctic cod. *Fisheries Research* 68, 305 - 318.
- Madsen, N., Skeide, R., Breen, M., Krag, L.A., Huse, I., Soldal, A.V., 2008. Selectivity in trawl codend during haul-back operation - an overlooked phenomenon. *Fisheries Research* 91, 195-203.
- Millar, R.B., 1992. Estimating the size-selectivity of fishing gear by conditioning on the total catch. *J. Am. Stat. Assoc.* 87 (420), 962-968.
- O'Neill, F.G., McKay, S.J., Ward, J.N., Strickland, A., Kynoch, R.J., Zuur, A.F., 2003. An investigation of the relationship between sea state induced vessel motion and codend selection. *Fish. Res.* 60, 107-130.
- Sangster, G.I., Lehmann, K., Breen, M., 1996. Commercial fishing experiments to assess the survival of haddock and whiting after escape from four sizes of diamond mesh codends. *Fish. Res.* 25, 323-345.

- Sistiaga, M., Herrmann, B., Grimaldo, E., and Larsen, R.B. 2010. Assessment of dual selection in grid based selectivity systems. *Fish. Res.* 105(3): 187–199.
- Soldal, A.V., Engås, A., Isaksen, B. 1993. Survival of gadoids that escape from a demersal trawl. *ICES Mar. Sci. Symp.* 196, 122-127.
- Suuronen, P., 1995. Conservation of young fish by management of trawl selectivity. *Finn. Fish. Res.* 15, 97-116.
- Suuronen, P., Perez-Comas, J.A., Lethonen, E., Tschernij, V., 1996. Size-related mortality of herring (*Clupea harengus* L.) escaping through a rigid sorting grid and trawl codend meshes. *ICES J. Mar. Sci.* 53, 691-700
- Suuronen, P., 2005. Mortality of fish escaping trawl gears. *FAO Fisheries Technical Paper No. 478.*
- Tschernij, V., Suuronen, P., 2002. Improving trawl selectivity in the Baltic. *Nordic Council of Ministers (TemaNord 2002. No. 512).*
- Wienbeck, H., B. Herrmann, W. Moderhak, and D. Steputtis. 2011. Effect of netting direction and number of meshes around on size selection in the codend for Baltic cod (*Gadus morhua*). *Fish. Res.*, 109: 80–88.
- Wileman, D.A., Ferro, R.S.T., Fonteyne, R., Millar, R.B. (Eds.), 1996. *Manual of Methods of Measuring the Selectivity of Towed Fishing Gears.* ICES Cooperative Research Report No. 215, Copenhagen, 126 pp.

Teknologi for et bedre samfunn
www.sintef.no